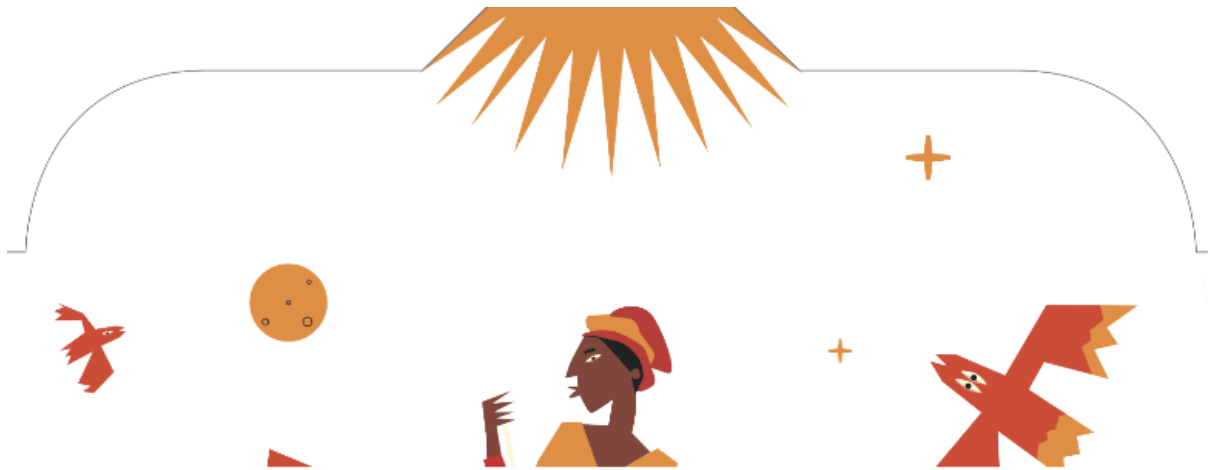

Ενημερωτικό δελτίο Nyeleni

Αριθμός 59

Μάρτιος 2025

Εικονογράφηση: Αυτή η εικονογράφηση δημιουργήθηκε από μέλη του τμήματος τέχνης της σχολής Tricontinental, για το ντοσιέ αριθμός 88: Η φαουστική συμφωνία της Αφρικής με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Το έργο απεικονίζει τη φαουστική συμφωνία που πρέπει να συνάψουν όλες οι αφρικανικές χώρες, η οποία έχει κόστος για την οικονομική, βιομηχανική, γεωργική και πολιτική κυριαρχία τους.

[Ενημερωτικό δελτίο 59 - Editorial](#)

Κύματα αντίστασης: Οι αλιείς υπερασπίζονται την επισιτιστική κυριαρχία

Σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, που μαστίζεται από πολέμους και δισεκατομμυριούχους ολιγάρχες, τα μέσα διαβίωσης των αλιέων παραμένουν αγνοημένα στις πολιτικές συζητήσεις. Η ατζέντα «drill baby drill» του προέδρου των ΗΠΑ Τραμπ, ο παγκόσμιος εξωραϊσμός, ο νεοπροστατευτισμός και η περίφραξη της φύσης μέσω του Παγκόσμιου Πλαισίου για τη Βιοποικιλότητα,

η επέκταση της υδατοκαλλιέργειας με την υποστήριξη των κυβερνήσεων και τα κερδοσκοπικά μεγάλα έργα συνεχίζουν να διαβρώνουν τα εδάφη και τα μέσα διαβίωσης των αλιέων.

Η άνοδος της ριζοσπαστικής δεξιάς έχει οδηγήσει ορισμένες κυβερνήσεις να μειώσουν ή να καταργήσουν την αναπτυξιακή βοήθεια, ενώ η φιλανθρωπία έχει μεγαλύτερη επιρροή στον καθορισμό του τι και ποιος θα λάβει υποστήριξη, επιδεινώνοντας περαιτέρω το τοπίο της χρηματοδότησης. Καθώς οι ΜΚΟ και τα κινήματα των αλιέων εξαρτώνται όλο και περισσότερο από την χρηματοδότηση από τη φιλανθρωπία, αυτό μπορεί να οδηγήσει στην υιοθέτηση των πολιτικών ατζεντων ορισμένων οργανώσεων και να δημιουργήσει διαίρεση μεταξύ εκείνων που διατηρούν τις αρχές της επισιτιστικής κυριαρχίας και εκείνων που ακολουθούν στόχους που καθορίζονται από τους χρηματοδότες, όπως το “30by30”, τα «μπλε τρόφιμα» και οι «μπλε μετασχηματισμοί»¹.

Τα κινήματα των αλιέων πρέπει να ενωθούν για να συζητήσουν πολιτικές θέσεις και τακτικές. Μετά την απόφαση της Διεθνούς Επιτροπής Σχεδιασμού για την Επισιτιστική Κυριαρχία (IPC) να αποφύγει την υποστήριξη της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για τα Επισιτιστικά Συστήματα, ενδέχεται να χρειαστούν παρόμοιες θέσεις για άλλες επιβαλλόμενες ατζέντες. Τα κινήματα των αλιέων πρέπει να καθορίσουν τη δική τους ατζέντα και να διαμορφώσουν ενεργά την κατεύθυνση του ευρύτερου κινήματος για την επισιτιστική κυριαρχία. Το Παγκόσμιο Φόρουμ ΝΙΕ που θα πραγματοποιηθεί τον Σεπτέμβριο στη Σρι Λάνκα προσφέρει μια τέτοια ευκαιρία: να θέσει την αλιεία στην ατζέντα, να οικοδομήσει αλληλεγγύη με άλλους/άλλες μικρούς παραγωγούς τροφίμων, εργαζόμενους/-ες στον τομέα των τροφίμων και κινήματα για το κλίμα, να προωθήσει τον αγώνα για την επισιτιστική κυριαρχία.

FIAN International, GRAIN, ομάδα εργασίας IPC για την αλιεία, TNI, WFF, WFFP

Στο Προσκήνιο 1

Αντίσταση στην βιομηχανική υδατοκαλλιέργεια!

Η παγκόσμια παραγωγή υδατοκαλλιέργειας έχει τριπλασιαστεί από την αρχή του αιώνα και οι άνθρωποι καταναλώνουν περισσότερα θαλασσινά από εκτροφεία παρά από αλιευτικά σκάφη. Ωστόσο, πίσω από τους εντυπωσιακούς αριθμούς κρύβονται δύο διαφορετικοί τύποι υδατοκαλλιέργειας, με πολύ διαφορετικά αποτελέσματα για την επισιτιστική κυριαρχία.

Ο ένας είναι μικρής κλίμακας και περιλαμβάνει είτε την εκτροφή γλυκού νερού κυπρίνων στην ενδοχώρα είτε την ημι-άγρια εκτροφή μαλακίων κατά μήκος των ακτών. Αυτά τα ανθεκτικά είδη απαιτούν ελάχιστη ή καθόλου τροφή ή άλλες εισροές και συχνά ενσωματώνονται με άλλες καλλιέργειες ή ζώα. Η ραγδαία ανάπτυξη αυτού του τύπου υδατοκαλλιέργειας έχει τεράστια σημασία για την παγκόσμια επισιτιστική κυριαρχία, με ελάχιστες αρνητικές επιπτώσεις.

Ο άλλος τύπος είναι η βιομηχανική υδατοκαλλιέργεια. Εστιάζει σε είδη γαρίδας, σολομού και άλλα «υψηλής αξίας» είδη που απαιτούν μεγάλες ποσότητες εμπορικών ζωοτροφών και τεράστιες ποσότητες αντιβιοτικών, φυτοφαρμάκων και άλλων χημικών ουσιών για την πρόληψη της εξάπλωσης

¹ Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στον κατάλογο του υλικού στη σελίδα 6.

ασθενειών. Παράγει για εξαγωγή και σούπερ μάρκετ, όχι για τοπικές αγορές, και βασίζεται σε έντονα εκμεταλλεόμενο εργατικό δυναμικό. Ελέγχεται επίσης από ισχυρές ελίτ και εταιρείες με εκμεταλλεύσεις σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και δικά τους εργοστάσια παραγωγής ζωοτροφών και μεταποίησης.

Αυτές οι εταιρείες καταστρέφουν περισσότερα τρόφιμα από όσα παράγουν. Κάθε χρόνο, το 15% του συνόλου των αλιευμάτων από την άγρια φύση αλέθεται και χρησιμοποιείται ως τροφή για ψάρια και γαρίδες σε βιομηχανικές εκμεταλλεύσεις. Οι βιομηχανικές υδατοκαλλιέργειες χρησιμοποιούν έως και 6 κιλά άγριων ψαριών για να παράγουν ένα κιλό σολομού και 1.5 κιλό άγριων ψαριών για να παράγουν ένα κιλό γαρίδας. Τα άγρια ψάρια προέρχονται κυρίως από παραδοσιακές αλιευτικές περιοχές στον παγκόσμιο Νότο, όπου διαφορετικά θα παρείχαν στους ντόπιους φθηνά και θρεπτικά τρόφιμα, ενώ ο σολομός και οι γαρίδες εκτροφής προορίζονται κυρίως για τους πλούσιους καταναλωτές του Βορρά. Ακόμα χειρότερα, οι εταιρείες χτίζουν ιχθυοκαλλιέργειες τους σε περιοχές που παραδοσιακά χρησιμοποιούνται από ντόπιους αλιείς και αγρότες, αφαιρώντας τους τα νερά και τις εκτάσεις που χρησιμοποιούν για την αλιεία και τη γεωργία και στη συνέχεια καταστρέφοντας τα γρήγορα με ρύπανση και ασθένειες.

Οι βιομηχανικές ιχθυοκαλλιέργειες πολλαπλασιάζονται και μεγαλώνουν, αλλά το ίδιο συμβαίνει και με τα κινήματα που προσπαθούν να τις σταματήσουν. Οι αλιείς και οι εργαζόμενοι/ες στον τομέα της αλιείας ηγούνται δράσεων σε όλο τον κόσμο για να εμποδίσουν τις εταιρείες να καταστρέψουν τους αλιευτικούς τους τόπους. Τον περασμένο χρόνο, μια σειρά από κοινότητες συγκεντρώθηκαν στον Πόρο της Ελλάδας για να ξεκινήσουν μια διεθνή εκστρατεία με το σύνθημα #FishFarmsOut (έξω οι αλιευτικές φάρμες), ενώ λίγους μήνες αργότερα, το Παγκόσμιο Φόρουμ των Αλιέων (WFFP) ξεκίνησε μια παγκόσμια εκστρατεία κατά της βιομηχανικής υδατοκαλλιέργειας στην 8η γενική συνέλευση, δηλώνοντας: «Η βιομηχανική υδατοκαλλιέργεια ΔΕΝ είναι αλιεία. Είναι ιδιωτικοποίηση, περίφραξη και καταστροφή των εδαφών μας. Είναι εκδίωξη των αλιέων από τις εκτάσεις και τα ύδατα. Είναι ρύπανση των υδάτων και των παράκτιων οικοσυστημάτων με επικίνδυνα χημικά. Είναι υποκίνηση της αρπαγής των ωκεανών και της κλιματικής αλλαγής. Είναι συμβολή στην ποινικοποίηση και τη βία κατά των αλιέων.

Ο αγώνας για τον τερματισμό της βιομηχανικής υδατοκαλλιέργειας και την ανασυγκρότηση της τοπικής αλιείας και της μικρής κλίμακας υδατοκαλλιέργειας είναι κρίσιμος για το ευρύτερο κίνημα για την επισιτιστική κυριαρχία, τις αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας και την κλιματική δικαιοσύνη.

Για περισσότερες πληροφορίες: [Έκθεση της GRAIN - Η αντίδραση κατά της Aquaculture Inc.](#) (στα αγγλικά)

Στο Προσκήνιο 2

Δικαστήρια για τους ωκεανούς, το νερό και τους/τις αλιείς

Στον πυρήνα της σημερινής παγκόσμιας επισιτιστικής κρίσης βρίσκεται ένα εμπορικό σύστημα που διαμορφώνεται από νεοφιλελεύθερες πολιτικές που δίνουν προτεραιότητα στα κέρδη έναντι των ανθρώπων και ευνοούν τα συμφέροντα των μεγάλων πλούσιων εξαγωγικών χωρών. Αυτές οι

πολιτικές προωθούν προσεγγίσεις με γνώμονα την αγορά επιτρέποντας στις μεγάλες αγροτικές επιχειρήσεις να κυριαρχούν σε βάρος των παρόχων τροφίμων μικρής κλίμακας που τρέφουν τις κοινότητες για γενιές. Η συγκέντρωση της αγοράς από τις μεγάλες επιχειρήσεις ωθεί τους προμηθευτές τροφίμων και τους/τις εργαζόμενους/ες μικρής κλίμακας στο κοινωνικό και οικονομικό περιθώριο και η πρόσβαση στα τρόφιμα γίνεται προνόμια και όχι δικαίωμα.

Οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές και οι πολιτικές που κυριαρχούνται από την αγορά είναι βαθιά συνυφασμένες με την πολιτική του χρέους. Οι αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετωπίζουν σημαντικές οικονομικές προκλήσεις λόγω της συγκέντρωσης των γεωργικών αγορών, της μείωσης των εσόδων και των ακρωτηριαστικών εξωτερικών χρεών προς δημόσιους και ιδιωτικούς πιστωτές. Για να διατηρήσουν την πρόσβαση στο διεθνές κεφάλαιο, τα κυβερνώσα σώματα των υπερχρεωμένων κυβερνήσεων αναγκάζονται να δώσουν προτεραιότητα στην αποπληρωμή του χρέους έναντι της ευημερίας των πολιτών τους και να θεσπίσουν πολιτικές φιλικές προς τις επιχειρήσεις και την αγορά αντί για προγράμματα που υποστηρίζουν την επισιτιστική κυριαρχία και την βιώσιμη γεωργία. Αυτό δημιουργεί έναν φαύλο κύκλο όπου οι ανάγκες των ανθρώπων συνεχίζουν να περιθωριοποιούνται υπέρ των οικονομικών υποχρεώσεων προς τους διεθνείς πιστωτές.

Σύμφωνα με τη [Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη \(UNCTAD\)](#), το εξωτερικό χρέος των αναπτυσσόμενων χωρών έφτασε το ρεκόρ των 11.4 τρισεκατομμυρίων δολαρίων το 2023 και 54 αναπτυσσόμενες χώρες – σχεδόν οι μισές από τις οποίες βρίσκονται στην Αφρική – αφιέρωσαν τουλάχιστον το 10% των κρατικών κεφαλαίων σε πληρωμές τόκων χρέους. Σήμερα, 3,3 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν σε χώρες που ξοδεύουν περισσότερα για πληρωμή του χρέους παρά για την υγεία ή την εκπαίδευση. Το 3^ο Παγκόσμιο Φόρουμ Νγέλένι, που έχει προγραμματιστεί για τον Σεπτέμβριο, θα πραγματοποιηθεί στη Σρι Λανκα, μια χώρα που έχει αντιμετωπίσει σοβαρές οικονομικές προκλήσεις λόγω του εξωτερικού χρέους. Η Σρι Λάνκα αθέτησε τις πληρωμές εξωτερικού χρέους το 2022, οδηγώντας σε ένα πρόγραμμα αναδιάρθρωσης υπό την ηγεσία του ΔΝΤ. Η κυβέρνηση αναγκάστηκε να δώσει προτεραιότητα στις πληρωμές του χρέους έναντι των δικαιωμάτων των πολιτών, επηρεάζοντας σοβαρά την ικανότητα της χώρας να επενδύει στην παραγωγή τροφίμων, τα αγροτικά μέσα διαβίωσης και την κοινωνική ασφάλιση του λαού της.

Τα τρέχοντα στοιχεία δείχνουν ότι το 60% των χωρών χαμηλού εισοδήματος και το 30% των χωρών μεσαίου εισοδήματος αντιμετωπίζουν δυσχέρειες χρέους, περιορίζοντας τις δυνατότητες τους να επενδύσουν στην επισιτιστική κυριαρχία και τις κοινωνικές υπηρεσίες, επιδεινώνοντας έτσι την πείνα και την ανισότητα. Το Το 3ο Φόρουμ Νγέλένι πρέπει να γίνει ένας χώρος οικοδόμησης αντίστασης και εκστρατείας ενάντια σε τέτοιες πολιτικές. Το χρέος δεν είναι απλώς ένα οικονομικό βάρος – είναι ένας δεσμός που περιορίζει τις ικανότητες των κυβερνήσεων να δίνουν προτεραιότητα στην ευημερία των ανθρώπων τους και ένα όπλο που επιτρέπει τη συνεχή εξαγωγή πλούτου από κοινωνίες σε κρίση που δημιουργήθηκε από το χρέος εξαρχής.

Η διαγραφή χρέους είναι απαραίτητη για να σπάσει αυτός ο κύκλος. Θα επέτρεπε στις χώρες να δώσουν προτεραιότητα στους ανθρώπους και τις κοινότητές τους, εστιάζοντας σε αγροοικολογικά συστήματα τροφίμων όπου οι παραγωγοί μικρής κλίμακας μπορούν να ταΐσουν τις κοινότητές τους σε αρμονία με τα εδάφη.

Στο Προσκήνιο 3

Πώς να συγκεντρώσουμε χρηματοδότηση για την οικοδόμηση της επισιτιστικής κυριαρχίας;

Η οικοδόμηση της επισιτιστικής ασφάλειας και η επέκταση της αγροοικολογίας απαιτούν ειδική και συνεχή δημόσια κοινωνική, υλική, οικονομική και χρηματοοικονομική υποδομή. Απαιτούνται κατάλληλοι και επαρκείς τύπου και ποσά χρηματοδότησης σε πολλαπλά επίπεδα, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι μικρού προμηθευτές τροφίμων διαθέτουν τα κεφάλαια και τους άλλους πόρους (όπως γη, ενέργεια και νερό) που χρειάζονται για να επενδύσουν στην παραγωγή, την μεταποίηση, την αποθήκευση και τη διανομή/εμπορία. Ταυτόχρονα, απαιτείται ένα ευνοϊκό πολιτικό περιβάλλον για την παροχή της απαιτούμενης χρηματοδότησης, καθώς και για την ενίσχυση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών θεμελίων της επισιτιστικής ασφάλειας και της αγροοικολογίας. Η χρηματοδότηση δεν πρέπει να παγιδεύει τους/τις μικρούς/μικρές παραγωγούς τροφίμων σε κύκλους χρέους, και οι πολιτικές πρέπει να τους/τις προστατεύουν από τον ανταγωνισμό των αγροδιατροφικών εταιρειών.

Ένα κρίσιμο μέτρο είναι η ανακατεύθυνση των εθνικών και παγκόσμιων πολυμερών προϋπολογισμών για τα τρόφιμα, τη γεωργία και το κλίμα από τα βιομηχανικά, εταιρικά συστήματα τροφίμων και τις αλυσίδες αξίας προς την επισιτιστική κυριαρχία και την αγροοικολογία. Η κατάργηση των τεράστιων άμεσων και έμμεσων επιδοτήσεων για την παραγωγή, τις εξαγωγές, τις μεταφορές, το μάρκετινγκ και την προστασία από κοινωνικές και περιβαλλοντικές υποχρεώσεις θα απελευθερώσει τεράστια ποσά σε διάφορα επίπεδα, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση των υποδομών που απαιτούνται για την επισιτιστική κυριαρχία.

Ταυτόχρονα, τα δημόσια έσοδα μπορούν να κινητοποιηθούν μέσω διαφόρων ειδών φόρων: γενική προοδευτική φορολογία, κατάλληλη φορολόγηση των εταιρειών, συμπεριλαμβανομένων των κερδών από υπεραγορές και ψηφιακές συναλλαγές, έκτακτοι φόροι επί των κερδών από κερδοσκοπία σε τρόφιμα/εμπορεύματα/γη, φόροι επί των πρόχειρων και υψηλής επεξεργασίας τροφίμων κ.λπ. Οι υπεράκτιοι φορολογικοί παράδεισοι πρέπει να κλείσουν και να θεσπιστούν και να εφαρμοστούν νόμοι κατά της φοροδιαφυγής και της διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης της κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων πλούσιων φοροφυγάδων. Τα χρήματα που θα συγκεντρωθούν από τα μέτρα αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διασταυρούμενη επιδότηση της μικρής κλίμακας προμήθειας τροφίμων, των συνεταιρισμών παραγωγών-καταναλωτών, των τοπικών αγορών, των κοινοτικών τραπεζών τροφίμων, των κοινοτικών προγραμμάτων υγείας και ασφάλισης, καθώς και άλλων συλλογικών υπηρεσιών που είναι σημαντικές για την επισιτιστική κυριαρχία. Είναι σημαντικό ότι μπορούν να απελευθερώσουν χρήματα για την ελάφρυνση του χρέους των φτωχών αγροτικών και αστικών κοινοτήτων και την πρόσβασή τους σε επαρκή πίστωση, επιτρέποντάς τους να ανασυγκροτήσουν τις οικονομικές τους δυνατότητες.

Η επισιτιστική κυριαρχία βασίζεται στα δικαιώματα των ανθρώπων και των κοινοτήτων στην τροφή και σε μια πλήρη, υγιή και παραγωγική ζωή με αξιοπρέπεια, δικαιοσύνη και ισότητα για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές. Αυτό απαιτεί άφθονες και συνεχείς επενδύσεις από τις κυβερνήσεις και την κοινωνία για την μεταμόρφωση των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών συστημάτων, έτσι ώστε η μικρής κλίμακας προμήθεια τροφίμων να λάβει τους οικονομικούς πόρους που χρειάζεται

επειγόντως. Αυτές περιλαμβάνουν μέτρα όπως η δημόσια προμήθεια αγροοικολογικά παραγόμενων τροφίμων για σχολικά γεύματα και άλλες κοινοτικές ανάγκες διατροφής, δημόσιες επενδύσεις σε τοπικές αγορές και προστασία του περιβάλλοντος, τερματισμός της κερδοσκοπίας στα τρόφιμα και πολιτικές που εξασφαλίζουν αξιοπρεπείς μισθούς και ασφαλείς συνθήκες εργασίας για τους/τις εργαζόμενους/ες στον αγροδιατροφικό τομέα, ιδίως τις γυναίκες. Οι διατροφικές κρίσεις δημιουργούνται και επιδεινώνονται από την απορρύθμιση των διεθνών χρηματοπιστωτικών αγορών, η οποία υπονομεύει την επισιτιστική κυριαρχία. Οι ενέργειες που περιγράφονται παραπάνω από τις κυβερνήσεις και τους πολυμερείς οργανισμούς είναι σημαντικές για την προστασία των συστημάτων διατροφής μας και στέλνουν επίσης θετικά μηνύματα σε ολόκληρη την κοινωνία για την υποστήριξη της επισιτιστικής κυριαρχίας.

Κουτιά

Κουτί 1

Συγκέντρωση στην Υπο-επιτροπή Υδατοκαλλιέργειας

Ο Απρίλιος σηματοδοτεί μια κρίσιμη στιγμή για την Ομάδα Εργασίας για την Αλιεία της Διεθνούς Επιτροπής Σχεδιασμού για την Επισιτιστική Κυριαρχία (IPC FWG), καθώς συγκεντρωνόμαστε στην Αττάλεια της Τουρκίας για να συμμετάσχουμε ως παρατηρητές/-ριες στην Υπο-επιτροπή Υδατοκαλλιέργειας, ένα βοηθητικό όργανο της Επιτροπής Αλιείας (COFI) του FAO. Αυτή η πολιτική αρένα λειτουργεί ως πλατφόρμα για τη διαμόρφωση πολιτικών και αναπτυξιακών στρατηγικών στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας. Με το Προεδρείο της να ηγείται η Τουρκία και να περιλαμβάνει εκπροσώπους από την Ινδονησία, το Μεξικό, τη Σενεγάλη και τις Ηνωμένες Πολιτείες, αυτός ο χώρος απαιτεί την προσοχή και την υποστήριξή μας για να αντισταθούμε στην πίεση για επέκταση της υδατοκαλλιέργειας σύμφωνα με τον οδικό χάρτη της «Μπλε Μεταμόρφωσης» της FAO — μια απειλή για τους μικροαλιείς και την επισιτιστική κυριαρχία των Αυτοχθόνων Λαών.

Η βιομηχανική υδατοκαλλιέργεια τροφοδοτεί την αρπαγή γης και πόρων, εκτοπίζει τις αλιευτικές κοινότητες και τις στερεί από τα εθιμικά τους δικαιώματα και τα μέσα διαβίωσής τους, επιταχύνοντας παράλληλα την καταστροφή του περιβάλλοντος. Αυτό το μοντέλο που καθοδηγείται από τις εταιρείες ωφελεί τους λίγους εις βάρος των πολλών, βαθύνοντας τις ανισότητες και υπονομεύοντας την επιβίωσή μας.

Η Ομάδα Εργασίας για την Αλιεία (FWG) της Διεθνούς Επιτροπής για την Αλιεία (IPC) ζητά τη στροφή προς μια προσέγγιση βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία θα αναδείξει τους μικροαλιείς ως βασικούς φορείς της επισιτιστικής ασφάλειας και της βιοποικιλότητας. Καλούμε τις κυβερνήσεις να εφαρμόσουν τις Εθελοντικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Διασφάλιση της Βιώσιμης Μικροαλιείας (Κατευθυντήριες Γραμμές SSF) και να απορρίψουν τις ατζέντες που καθοδηγούνται από τις δυνάμεις της αγοράς. Ο αγώνας για την επισιτιστική κυριαρχία και η κεντρική θέση των μικροαλιέων και των αυτοχθόνων λαών πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα σε αυτές τις παγκόσμιες συζητήσεις.

Κουτί 2

Στη μνήμη του Μπούντι Λάκσανα

Ο Μπούντι Λάκσανα, Γενικός Γραμματέας της Serikat Nelayan Indonesia (SNI) και ηγετικό στέλεχος του Παγκόσμιου Φόρουμ των Αλιέων (WFFP), απεβίωσε στις 28 Νοεμβρίου 2024 στη Μπραζιλία. Είχε ταξιδέψει στη Βραζιλία για να συναντήσει τους συντρόφους του στην 8η Γενική Συνέλευση του WFFP, όπου ενσάρκωσε τον αγώνα της επόμενης γενιάς για την επισιτιστική κυριαρχία, πριν υποκύψει σε μια ξαφνική θρομβωτική προσβολή.

Ο Budi Laksana διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο στη διαμόρφωση των Κατευθυντήριων Γραμμών των Ηνωμένων Εθνών για την Μικρής Κλίμακας Αλιεία, που εγκρίθηκαν από τον FAO το 2014, και εργάστηκε ακούραστα για την εφαρμογή τους στην Ινδονησία και πέραν αυτής. Υπό την ηγεσία του, η SNI αγωνίστηκε για την προστασία των εδαφών και του τρόπου ζωής των παραδοσιακών αλιέων από τα ολιγαρχικά συμφέροντα. Βρισκόταν πάντα στην πρώτη γραμμή των πορειών και των εκστρατειών διαμαρτυρίας, καταγγέλλοντας τις ολιγαρχικές πολιτικές της ινδονησιακής κυβέρνησης από το φορτηγό με τα μεγάφωνα μπροστά στο πλήθος.

Προερχόμενος από μια παραδοσιακή οικογένεια αλιέων καβουριών, αντιστάθηκε σθεναρά στην εταιρική υδατοκαλλιέργεια και τη βιομηχανική αλιεία, τις οποίες θεωρούσε ότι καταστρέφουν όχι μόνο τα μέσα διαβίωσης, αλλά ολόκληρες διατροφικές κουλτούρες και τοπικές οικονομίες. Το όραμά του για τους λαούς των αλιέων βασιζόταν στις αρχές της κυριαρχίας επί των συστημάτων διατροφής, της διαγενεακής γνώσης και της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Στις τελευταίες του ημέρες στη συνέλευση του WFFP στη Μπραζιλία, το θετικό του πνεύμα, η συντροφικότητα και οι παθιασμένες ομιλίες του για την επισιτιστική κυριαρχία ενέπνευσαν ενέργεια και αλληλεγγύη στους πάνω από εκατό εκπροσώπους αλιέων από πενήντα χώρες.

Ο Budi Laksana υπερασπίστηκε την ηγεσία των γυναικών, βοηθώντας στην ίδρυση του συνεταιρισμού γυναικών αλιεούτριων Nyimas Kumambang, ο οποίος διευθύνεται από γυναίκες. Ως σταθερός υποστηρικτής της διατροφικής κυριαρχίας, έθεσε τις γυναίκες και τον ρόλο τους σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας της αλιείας στο προσκήνιο. Όπως σημείωσε μια γυναίκα ηγέτιδα αλιεύτρια που τον συνόδευσε στις τελευταίες του μέρες, «αγωνιζόταν και αρνιόταν να υποταχθεί σε ένα σύστημα που είναι άπληστο και φτωχαίνει τις γυναίκες αλιεύτριες».

Ο Μπούντι Λακσάνα ήταν οικογενειάρχης και αφήνει πίσω του την αγαπημένη του σύζυγο και τρεις γιους ηλικίας πέντε, δέκα και δώδεκα ετών.

Οι σκέψεις μας είναι κοντά στην οικογένειά του και στους στενούς του συντρόφους. Το πνεύμα του Μπούντι Λακσάνα θα συνεχίσει για πάντα να εμπνέει και να δίνει δύναμη στον αγώνα των ψαράδων για την επισιτιστική κυριαρχία.

Σύντροφε Μπούντι Λακσάνα, αναπαύσου εν δυνάμει.

Κουτί 3

Για να διαβάσετε, να ακούσετε, να δείτε και να μοιραστείτε

- Καμπάνια – **#FishFarmsOut**
- Διακήρυξη – **WFFP 8th General Assembly 20 November 2024, Brasilia, Brazil**
- Ταινία – **Impact of Climate Change on SSF in Bangladesh: Voices from the Ground,**

ICSF 2024

- Άρθρο – **Ruling the Waves, How corporations are deepening their control of global ocean politics**, TNI 2022
- Έκδοση – **The Blue Fix Unmasking the politics behind the promise of blue growth**, TNI 2018
- Έκδοση – **30X30 – How do we see and understand the hidden contours of 30 x 30?**, The Research Collective – PSA 2023
- Αναφορά – **Fisheries and the right to food in the context of climate change – Report of the Special Rapporteur on the right to food**, Michael Fakhri 2024
- Βίντεο – **The Shift From Capture To Culture Fisheries & Challenges in Advancing Food Sovereignty**, WFFP conference 2024
- Ιστοσελίδα – **IPC Fisheries Working Group**

Φωνές από το πεδίο 1

Οι αυτόχθονες λαοί και το δικαίωμα στην αλιεία που απορρέει από τις συνθήκες

Rochelle Diver και Αρχηγός Gary Harrison, Συμβούλιο Ινδιάνικων Συνθηκών (IITC) και Ομάδα Εργασίας του IPC για την Αλιεία, στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών και την Αλάσκα αντίστοιχα

Στις ΗΠΑ και τον Καναδά, τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών στην αλιεία κατοχυρώνονται από τις «Nation to Nation» (από έθνος σε έθνος) συνθήκες που υπογράφηκαν μεταξύ των αποικιακών κυβερνήσεων και των αυτοχθόνων πληθυσμών. Ωστόσο, στην Αλάσκα, η βιομηχανία της αλιείας με τράτες έχει εξοντώσει τους πληθυσμούς σολομού, καταστρέφοντας οικοσυστήματα που οι αυτοχθονες πληθυσμοί προστάτευαν για πάνω από 25.000 χρόνια. Η αποικιοκρατία αντικατέστησε τη βιώσιμη διαχείριση με την απληστία – καταπατώντας τα δικαιώματα αλιείας και καταστρέφοντας τη φύση. Τα αλιευτικά σκάφη με τράτες αποδεκατίζουν τους οικοτόπους, σκοτώνουν αδιακρίτως τον σολομό και οδηγούν ολόκληρους ποταμούς στην εξαφάνιση – όλα για το κέρδος. Πρόκειται για οικολογική γενοκτονία.

Επιπλέον, η εξόρυξη, καθώς και οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση άνθρακα, μολύνουν τα ψάρια με υδράργυρο και άλλες χημικές ουσίες και, με τη σειρά τους, μολύνουν τον λαό μας. Το δέκα τοις εκατό των μωρών που γεννιούνται στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών είναι εκ των προτέρων μολυσμένα με υδράργυρο. Τι χρησιμότητα έχει το δικαίωμα στην αλιεία αν τα ψάρια είναι επιβλαβή για τον λαό μας και τις μελλοντικές γενιές; Οι διαγενεακές επιπτώσεις του υδραργύρου και των «αιώνιων χημικών» στις λίμνες μας είναι τόσο σωματικές όσο και πολιτισμικές. Οι επιπτώσεις του υδραργύρου στην ανάπτυξη εμποδίζουν την ικανότητα των παιδιών μας να διατηρήσουν τις γλώσσες, τις ιστορίες και τις παραδόσεις μας.

Η υποστήριξη των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών σημαίνει υποστήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αλιείας μικρής κλίμακας. Παρακαλούμε να συμμετάσχετε στον αγώνα μας για ένα σύστημα διατροφής χωρίς τοξικές ουσίες.

Φωνές από το πεδίο 2

Οι ψαράδες της Γάζας: ένας φάρος στον αγώνα για την επισιτιστική κυριαρχία και την απελευθέρωση

Σαάντ Ζιάντα, Ένωση Επιτροπών Αγροτικών Εργασιών (UAWC), Παλαιστίνη

Ο αλιευτικός τομέας στη Γάζα έχει καταστραφεί ολοσχερώς – μιλάμε για εξοπλισμό, σκάφη, αποθηκευτικές εγκαταστάσεις, τα πάντα. Οι ψαράδες ζούσαν ήδη σε εξαιρετικά επισφαλείς συνθήκες πριν από τις 7 Οκτωβρίου, ως αποτέλεσμα του αποκλεισμού που επηρέαζε την πρόσβαση στη θάλασσα, την εισαγωγή υλικών και τις ευκαιρίες εξαγωγής. Τώρα τα μέσα διαβίωσής τους έχουν καταστραφεί, και οι ζωές και ο τρόπος ζωής τους απειλούνται σοβαρά με εξαφάνιση. Ψαράδες έχουν σκοτωθεί προσπαθώντας να ψαρέψουν κοντά στην ακτή με αυτοσχέδια πλωτά μέσα για να αποφύγουν την πείνα.

Από την κατάπαυση του πυρός, πολλές οικογένειες έχουν επιστρέψει στις γειτονιές τους, αλλά δεν βρήκαν τίποτα πια. Καταφέραμε να βρούμε ένα μηχανοκίνητο σκάφος που γλίτωσε από την καταστροφή. Οι ψαράδες παραμένουν όμως αταλάντευτοι και είναι πρόθυμοι να ξαναχτίσουν τα μέσα διαβίωσής τους, αλλά η κατάπαυση του πυρός δεν έχει εκπληρώσει τις υποσχέσεις της όσον αφορά την παροχή καυσίμων, εξοπλισμού και άλλων βασικών υλικών για την επανεκκίνηση της ζωής. Ακόμη και τα δίχτυα είναι δύσκολο να βρεθούν, αφήνοντάς μας λίγες επιλογές για την επανεκκίνηση του αλιευτικού τομέα. Αλλά δίνουμε έναν αγώνα για την επιβίωση, έναν αγώνα για την επισιτιστική κυριαρχία και ενάντια στην πολιτιστική εξάλειψη. Δεν μπορούμε να το κάνουμε αυτό μόνοι μας και καλούμε το WFFP, το IPC και τα μέλη του, να απαιτήσουν λογοδοσία για τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν και να μας υποστηρίξουν στην ανοικοδόμηση ενός αλιευτικού τομέα πολιτιστικής σημασίας, ο οποίος θα χρησιμεύσει ως φάρος στον αγώνα για την επισιτιστική κυριαρχία και την απελευθέρωση.

Φωνές από το πεδίο 3

Από την αφθονία ψαριών στον αγώνα για επιβίωση: Η ανθεκτικότητα των αλιευτικών κοινοτήτων της Ουγκάντα

Namaganda Rehema, FIAN Ουγκάντα και Margaret Nakato, Katosi Women Development Trust

Οι κάποτε ακμάζουσες λίμνες της Ουγκάντα έχουν μετατραπεί σε περιοχές στρατιωτικού ελέγχου. Οι στρατιώτες κυριαρχούν πλέον στα νερά όπου κάποτε οι μικροί αλιείς εργάζονταν ελεύθερα για να εξασφαλίσουν τα προς το ζην. Οι αλιείς αγωνίζονται να συμμορφωθούν με τους αυστηρούς νέους κανονισμούς αλιείας του 2017, οι οποίοι επιβάλλονται με βίαιο τρόπο από τη Μονάδα Προστασίας της Αλιείας του στρατού.

Ο στρατός συλλαμβάνει συστηματικά ψαράδες, καταστρέφει τα σκάφη τους και κατάσχει τον εξοπλισμό τους – πράξεις που διαταράσσουν τις οικογένειες, τις αγορές και το ευαίσθητο πλέγμα των τοπικών συστημάτων διατροφής. Οι γυναίκες, που επεξεργάζονται και εμπορεύονται τα ψάρια, υφίστανται το μεγαλύτερο βάρος. Το ψάρι, που κάποτε αποτελούσε δύναμη ενότητας, έχει

μετατραπεί σε σύμβολο διάσπασης. Από πλούσια και ζωτικής σημασίας πηγή πρωτεϊνών, έχει πλέον γίνει σπάνιο.

Εν μέσω των δυσκολιών, οι κοινότητες των αλιέων ανταποκρίνονται με συλλογική δράση. Έχουν ξεκινήσει εκστρατείες συλλογής υπογραφών, έχουν πραγματοποιήσει πολυάριθμες συναντήσεις με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και έχουν εμπλέξει τα μέσα ενημέρωσης για να φέρουν στο φως τους αγώνες τους, οδηγώντας σε σημαντική πρόοδο, συμπεριλαμβανομένων αλλαγών στη νομοθεσία για την αλιεία.

Ο αγώνας τους είναι κάτι περισσότερο από μια μάχη για πόρους· είναι ένας αγώνας για τη διατήρηση των οικογενειών, των κοινοτήτων και του πολιτισμού τους.

Αντιμέτωποι/-ες με τη συνεχιζόμενη στρατιωτικοποίηση, παραμένουν σταθεροί/-ές στην εστίασή τους στην επισιτιστική κυριαρχία, αρνούμενοι να αφήσουν τα δικαιώματά τους να επισκιάζονται. Γιατί στα χέρια τους βρίσκεται η δύναμη όχι μόνο να αλιεύουν, αλλά και να διαμορφώνουν το μέλλον της λίμνης που από καιρό αποκαλούν σπίτι τους. Ο αγώνας τους είναι ένας αγώνας για αξιοπρέπεια, δικαιοσύνη και το δικαίωμα κάθε κοινότητας να τρέφεται.

Φωνές από το πεδίο 4

Μετασχηματισμός με βάση τις κοινότητες

Κλαούντια Πινέδα, FIAN Ονδούρα

Η Ονδούρα είναι μια χώρα της Κεντρικής Αμερικής με μεγάλη βιοποικιλότητα, της οποίας οι κοινότητες σφυρηλατήθηκαν μέσα από τον αγώνα για επιβίωση, ιδίως στις παράκτιες περιοχές του Κόλπου της Φονσέκα. Εκεί, χιλιάδες οικογένειες που εξαρτώνται από τα θαλάσσια είδη για την αλιεία μικρής κλίμακας και την εκτροφή γαριδών υποφέρουν από την καταστροφή του οικοσυστήματός τους. Είναι θύματα της ταχείας και επιζήμιας μεταμόρφωσης της επικράτειάς τους ως αποτέλεσμα της περιβαλλοντικής ρύπανσης και της αποδάσωσης των μαγγοβίων δασών τους λόγω των αγροτικών επιχειρήσεων και των πρακτικών εκτροφής γαριδών.

Είναι μάρτυρες του τρόπου με τον οποίο αυτές οι πρακτικές, που βασίζονται σε μια εργαλειακή αντίληψη της φύσης, έχουν κοινωνικο-περιβαλλοντικές επιπτώσεις, με τη μείωση και την απώλεια των μέσων διαβίωσης, καθώς και την αυξημένη ευπάθεια σε ακραία καιρικά φαινόμενα. Και οι δύο καταστάσεις προκαλούν μετανάστευση και ακραία φτώχεια. Η πρόσβαση στα τρόφιμα αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες εσωτερικής εκτόπισης και μετανάστευσης σε χώρες όπως η Ισπανία και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Το φαινόμενο αυτό δημιουργεί κοινωνικά προβλήματα στις οικογένειες, όπως αλλαγές στη δημογραφική δομή, διάλυση της οικογένειας και απώλεια εργατικού δυναμικού, για να αναφέρουμε μερικά μόνο.

Ωστόσο, η αντίσταση σε αυτό το μοντέλο εντείνεται, και οι αλιευτικές κοινότητες διεκδικούν όλο και περισσότερο το δικαίωμα να συμμετέχουν στον καθορισμό και τον έλεγχο των συστημάτων

διατροφής. Έτσι, από το 2024, ξεκίνησε η ανάπτυξη ενός μοντέλου κοινοτικής διαχείρισης των φυσικών πόρων τους, βασισμένου στις τοπικές γνώσεις και πρακτικές.

Φωνές από το πεδίο 5

Η εξάπλωση της τιλάπιας με μαύρο πηγούνη: Μια μεγάλη οικολογική καταστροφή στην Ταϊλάνδη
Δίκτυο Ταϊλανδών πολιτών που έχουν πληγεί από την εξάπλωση της τιλάπιας με μαύρο πηγούνη (19 επαρχίες)

Η εξάπλωση της τιλάπιας με μαύρο πηγούνη ξεκίνησε στην Ταϊλάνδη το 2010, όταν η Charoen Pokphand Foods (CPF) εισήγαγε το είδος από τη Γκάνα για εκτροφή στο ιχθυοτροφείο της στο Σαμούτ Σονγκκράμ. Μέσα σε ένα χρόνο, τα ψάρια είχαν εξαπλωθεί σε δημόσια κανάλια και λίμνες υδατοκαλλιέργειας, καθώς και σε γειτονικές επαρχίες. Το είδος αυτό ανταγωνίστηκε επιθετικά την αυτόχθονη υδρόβια ζωή, καταστρέφοντας γαρίδες, ψάρια, καβούρια και μαλάκια, με αποτέλεσμα τεράστιες απώλειες για τους μικρούς ιχθυοκαλλιεργητές και τους παράκτιους αλιείς. Πολλοί αντιμετώπισαν χρέη, απώλεια γης, ακόμη και αυτοκτονία.

Το 2017, οι πληγείσες κοινότητες υπέβαλαν καταγγελίες στην Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αποκαλύπτοντας την παράλειψη της CPF να συμμορφωθεί με τα μέτρα προστασίας της βιοποικιλότητας. Μέχρι το 2024, η επιδημία είχε εξαπλωθεί σε 19 επαρχίες, απειλώντας τη βιοποικιλότητα της λίμνης Σονγκκλά και τις γειτονικές χώρες. Οι περιβαλλοντολόγοι την χαρακτήρισαν ως «μία από τις χειρότερες οικολογικές καταστροφές της Ταϊλάνδης».

Στις 13 Ιανουαρίου 2025, οι πληγείσες κοινότητες διαδήλωσαν στα κεντρικά γραφεία της CPF, απαιτώντας αποζημίωση και αποκατάσταση του οικοσυστήματος. «Αυτό το σοβαρό πρόβλημα προκλήθηκε από μεγάλες εταιρείες. Απαιτούμε να λογοδοτήσουν οι περιβαλλοντικοί εγκληματίες και το κράτος να επιβάλει αυστηρούς νόμους βιοασφάλειας για τη διαφύλαξη της επισιτιστικής κυριαρχίας», δήλωσε ο κ. Walop Khunjeng, ένας ψαράς από το Samut Songkhram.

Η CPF δεν έχει αναλάβει ακόμη την ευθύνη και, αντίθετα, μήνυσε την Biothai, μια οργάνωση που αποκαλύπτει την κρίση. Οι ειδικοί προειδοποιούν ότι η ιχθυοκαλλιέργεια ανοιχτού συστήματος ενδέχεται να καταστεί μη βιώσιμη, αναγκάζοντας τους μικρούς αγρότες να στραφούν στα κλειστά συστήματα της CPF που ελέγχονται από τις εταιρείες.